

Digital primärvård

– psykosociala arbetsmiljöaspekter på
digitala vårdmöten med läkare

Hanna Fernemark, Per Nilsen

TVÄRPROFESSIONELL FORSKARGRUPP

Professor Per Nilsen – civilekonom, systemvetare

Doktorand Hanna Fernemark – allmänläkare

Seniorlektor Ida Seing – statsvetare

Forskningsstrateg Janna Skagerström – folkhälsovetare

Postdok Elin Karlsson – arbetsterapeut

Docent Nadine Karlsson – statistiker

BAKGRUND

Hälso- och sjukvårdens digitalisering är under stark utveckling; pandemin förstärkte denna trend

Ökat antal digitala patientmöten i primärvården

Begränsad forskning kring hur primärvårdens digitalisering påverkar den psykosociala arbetsmiljön

Projektets syfte

...är att undersöka psykosociala arbetsmiljöaspekter på digitala primärvårdsmöten med läkare inom landets regioner och privata aktörer

Psykosocial arbetsmiljö

...är den miljö i vilken individen verkar och utför sina arbetsuppgifter.

Tolkas brett: omfattar det som har att göra med vår psykiska hälsa på arbetsplatsen, t.ex. trivsel med arbetet och kollegor, hur meningsfullt vi upplever vårt arbete vara, vårt inflytande över vår arbetssituation och vilka möjligheter som finns till personlig utveckling

Datainsamling genom intervjuer (delstudie 1 och 2)

Semi-strukturerade intervjuer med 28 läkare som är verksamma inom digitala 4 primärvårdsmöten med patienter i offentlig regi och dels av läkare som är verksamma som "digitala doktorer" hos privata aktörer.

Analysen i delstudie 1 utgick från Job Control-Demand-Support-modellen och delstudie 2 från Effort-Reward-Imbalance-modellen.

Datainsamling genom enkät (delstudie 3 och 4)

Tvärsnittsstudie med ett nationellt representativt urval av läkare inom svensk primärvård.

Data erhöles från 2022 års Longitudinella Arbetshälsoundersökning i Vård Sverige (LOHHCS) via samarbete med KI (SCB ansvarade för enkätutskick).

Av totalt 7908 läkare svarade 2712 på enkäten = 34 %. Respondenter som uppgav att de arbetade inom primärvården inkluderades i två delstudier (n = 1099).

Delstudie 3 avsåg arbetstillfredsställelse, "turnover intentions", socialt stöd, ledarskapsklimat och förändringströtthet bland läkarna, medan delstudie 4 hade fokus på deras användning av och attityder till digitalt patientarbete ("telemedicin")

Resultat intervjuer, summering av delstudie 1 och 2

Ansträngningar som påverkade arbetstillfredsställelsen negativt:

- Hög arbetsbelastning
- Begränsad autonomi
- Primärvårdarbetets oförutsägbarhet
- Höga förväntningar på yrkesrollen
- Omfattande administrativt arbete
- Resursbegränsningar

Belöningar som främjade arbetstillfredsställelsen:

- Stimulerande arbetsinnehåll och arbetets meningsfullhet

Strategier vid obalans:

- Arbetsutvidgning (inklusive arbete med digitala patientmöten)
- Aktiv påverkan av arbetstiden och relationen arbete/fritid

Digitalt verksamma läkare upplever:

- + Hög grad av kontroll, stor autonomi
- + Lägre krav och adekvat arbetsbelastning; mer tid till fritid och familj
- +/- Gott stöd från kollegor, ledning och patienter, men inte alla kollegor är positiva
- + Positivt att kunna kombinera digitala och fysiska patientmöten
- Kompetensutvecklingen kan bli lidande
- Vissa teknikproblem förekommer

Resultat enkät, summering av delstudie 3 och 4

- Ca 25% av läkare i svensk primärvård är missnöjda med sitt nuvarande arbete (=hög "turnover intention" + låg arbetstillfredsställelse)
- Läkare som upplever förändringströtthet är mer sannolikt missnöjda med nuvarande arbete.
- Ett gynnsamt ledarskap och god social stöttning från kollegor innebär minskad risk för missnöje med nuvarande arbete.

- Nästan 7 av 10 läkare rapporterar att de använder telemedicin "någon gång då och då" till "våldigt ofta" i sin kliniska vardag. (*"I vilken utsträckning har du använt telemedicin (via digital teknik) för patientkonsultationer under de senaste 12 månaderna?"*)
- Längre klinisk erfarenhet är associerat med mer negativa attityder gentemot telemedicin jämfört med kortare klinisk erfarenhet.
- Läkare som är missnöjda med sitt arbete har en mer negativ attityd gentemot telemedicin jämfört med läkare som är nöjda med arbetet.